

Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet
Postboks 8036, Dep

0030 OSLO

Deres ref.

Vår ref.

Oslo

12/6743

JFH

12. februar 2013

HØRING – GJELDSREGISTER

Vi viser til departementets brev av 12.12.2012 med forslag om lov- og forskriftsendringer som skal legge til rette for registrering av enkeltpersoners kreditt til bruk ved kredittvurdering.

Finansieringsselskapenes Forening (Finfo) er tilfreds med at departementet nå har tatt initiativ til opprettelse av et gjeldsregister. Dette er et viktig skritt for å gjennomføre og effektivisere de lovpålagte krav om å vurdere lånsøkers kredittverdighet og kredittgivers frarådningsplikt. Dermed vil man også forebygge gjeldsproblemer i befolkningen. Samfunnsmessig bør det derfor ligge en stor gevinst i etableringen av et slikt register.

Vi ser at mandatet til arbeidsgruppen ble begrenset til å se på modeller for registrering av usikret forbrukskreditt. Man har derfor ikke som i rapporten Gjeldsregister i Norge fra 2008, vurdert et register der man kan hente informasjon over lånsøkers totale gjeldsbyrde. Vi er noe skeptisk til at et så vesentlig element som boliggjeld er unntatt, men finner etter omstendighetene ikke grunn til å anføre dette som noe moment mot forslaget. Det viktigste er nå å få etablert et register, så får man etter en tid evaluere erfaringene med sikte på å gjøre forbedringer.

Til de konkrete problemstillinger som anføres av departementet, har vi følgende bemerkninger:

- **Offentlig eller privat modell**

Vi har i utgangspunktet ingen klar oppfatning om hvilken modell som bør velges – begge modellene vil nok fungere. Det viktigste er at man velger en modell som kan etableres raskt, være kostnadseffektiv og med god kvalitet. Vi tror disse målene er lettest å nå gjennom et offentlig register lagt til Løsøreregisteret og med lovhjemlet rapporteringsplikt. Vi ser at departementet legger til grunn at registeret vil være tilgjengelig for kredittopplysningsbyråene slik at kredittgiver kan få alle opplysninger fra en enkel kilde. Dette er helt sentralt for en effektiv håndtering av kredittsaker.

- **Hvilke gjeldsforpliktelser skal registreres**

Som nevnt innledningsvis, hadde vi gjerne sett at også boliggjeld ble registrert. Når det ikke er aktuelt, er vi enig i at ”enkelpersoners kreditt som ikke er sikret med registrert panterett” kan være en hensiktsmessig avgrensning. Dette vil også omfatte kreditt knyttet til enkeltpersonforetak.

Rapporteringsplikten må omfatte utenlandske kredittgivere som driver virksomhet inn mot Norge. I det minste må det gjelde kredittyttere som har meldt inn sin virksomhet til Finanstilsynet enten som filial eller grensekryssende, alternativt til de som er pliktige til å levere ligningsoppgaver over utlån og renter. I den forbindelse kan det reises spørsmål om ikke alle finansinstitusjoner – ikke bare private – som rapporterer utlån og renter til bruk for skattekontorene, bør være underlagt rapporteringsplikt til gjeldsregisteret. Vi har vanskelig for å se noen grunn til at Lånekassen skal falle utenfor.

- **Kreditt sikret ved kausjon**

Finco mener kreditt som er sikret med kausjon må være omfattet av registreringen. Debitors forpliktelse er der like fullt. Det finnes dessuten mange former for kausjon av ulik kvalitet og det vil bare komplisere rapporteringen dersom den rapporteringspliktige må ta stilling til om kausjonen er av slik art at den skal påvirke rapporteringen av låneforpliktelsen. Om det er en realkausjon, bør ikke være avgjørende.

Et annet spørsmål er om kausjon og tilsvarende forpliktelser bør være omfattet av rapporteringsplikten. Slike forpliktelser er også viktige ved kredittvurderingen. Forslaget legger ikke opp til og slik rapportering og vi vil ikke på det nåværende tidspunkt komplisere den videre behandling ved å foreslå dette. En slik utvidelse bør drøftes ved en senere evaluering.

- **Nedre grense**

En nedre grense på NOK 10 000 blir etter vår oppfatning altfor høyt. Vi ser en tendens til kunder begynner i det små og øker lånet/antall lån slik at det til slutt blir uhåndterbart. Grensen bør derfor settes lavt – maksimalt NOK 3 000 og helst så langt ned som NOK 1 000.

- **Kredittramme og/eller saldo**

Etter vår oppfatning bør både kredittramme og saldo rapporteres. Kredittramme er viktig fordi kunden ensidig kan øke utnyttelsesgraden.

- **Hvilke opplysninger bør registreres**

Vi er enige i at det ikke er behov for å registrere informasjon om kreditor/kredittytter. Informasjonen kan eventuelt registreres i selve gjeldsregisteret, men ikke vises ved oppslag.

Skyldners fødselsnummer bør registreres for å høyne kvaliteten. Likeledes tidspunktet for etablering av kreditten slik at man kan få et inntrykk i frekvensen av låneopptak, og om kreditten er sikret med en eller annen form for kausjon/garanti/forsikring.

Det er helt nødvendig å kategorisere type kreditt. Ulike kreditter har ulike egenskaper og ulik risiko. Denne informasjonen er derfor viktig for kredittytter. Det bør lages en predefinert

liste med alternative kategorier som de innrapporterende må forholde seg til. Det vil sikre enhetlig datakvalitet.

Når det gjelder kredittkort spesielt, har man fire ulike varianter med forskjellige egenskaper og risikoprofil som er relevante i en kredittvurderingsfase. Gjeldsregisteret bør derfor skulle mellom:

1. Debetkort:

Kjøpet gjøres ved at penger belastes konto direkte. Normalt må kunden ha innestående på konto for å bruke kortet. I så fall er det ingen kreditt benyttet og heller ikke noe å rapportere. Dersom kunden har en kontokreditt tilknyttet kortet må rammen på denne registreres i gjeldsregisteret sammen med saldo.

2. Betalingskort:

Alle kjøp samles på en månedsfaktura og ved forfall skal denne betales i sin helhet. Betalingskort har som regel ingen øvre kjøpsgrense. For disse kortene er det kun aktuelt å innrapportere saldo i gjeldsregisteret (det er ingen kredittramme å rapportere).

3. Betalingskort med kredittramme:

Alle kjøp samles på en månedsfaktura og ved forfall kan kortinnehaver velge å betale kun deler av saldoen mot at det påløper rente etter forfall. Kortet har en kredittramme som indikerer høyeste avtalte rentebærende saldo. Ved forfall må derfor kortinnehaveren betale et minimumsbeløp som er stort nok til at saldo etter innbetaling er mindre eller lik kredittrammen. Betalingskort har som regel ingen øvre kjøpsgrense, hvilket betyr at saldo kan bli større enn kredittrammen. For disse kort er det aktuelt å innrapportere saldo og kredittramme i gjeldsregisteret.

4. Kredittkort:

Alle kjøp samles på en månedsfaktura og ved forfall kan kortinnehaver velge kun å betale deler av saldoen mot at det påløper rente på det resterende. Kortet har en kredittramme som indikerer høyeste rentebærende saldo. Ved forfall må kortinnehaveren betale et minimumsbeløp. Kortet har kjøpsgrense, dvs saldo kan aldri bli (vesentlig) større enn kredittrammen. For disse er det aktuelt å innrapportere saldo og kredittramme i gjeldsregisteret.

I forbindelse med registrering av gjeld dukker det også opp en del andre nærliggende spørsmål som det kan være grunn til å vurdere om ikke bør registreres og som vi ikke kan se har vært vurdert av arbeidsgruppen:

- Avtalt nominell rente som vil si noe om betjeningsevnen
- Månedlig avdragsbeløp ved nedbetalingslån vil si noe om det samme
- Forfalte restanser som ikke er betjent. I denne forbindelse reiser det seg også et spørsmål om hvordan saker sendt til inkasso skal behandles. Inkassoselskapet vil ikke ha noen rapporteringsplikt, men bør dette merkes av på innrapportert gjeld?
- Antall kredittsøknader. Mange kredittsøknader over en kort periode er en viktig indikator også i forbindelse med ID-tyveri og svindel. De rapporteringspliktige må i så fall innrapportere avslåtte søknader. Registerfører kan på dette grunnlag lage en variabel for antall kredittsøknader (både innvilgende og avslåtte) for eksempel rullerende for en periode av 90 dager. I Sverige gis slik informasjon basert på antall

oppslag i Upplysningscentralen, men dette fungerer ikke optimalt fordi forespørsler tatt i løpende kundeforhold også teller med. Etter vår oppfatning er antall søknader mer relevant enn antall kredittsjekker.

- **Konsekvenser for finansforetakene**

Vi antar at den foreslåtte rapporteringsplikten ikke vil medføre vesentlige IT-utfordringer å implementere. Dette vil imidlertid avhenge av hvilken rapporteringsfrekvens man ønsker å etablere. Vår oppfatning er at så vel samfunnsøkonomiske som bedriftsøkonomiske fordeler i stor grad vil oppveie kostnadene til å utvikle hensiktsmessige rapporteringssystemer.

- **Sikring av høy rapporteringsgrad**

Vi er enige med departementet at det er behov for høy rapporteringsgrad uansett om man velger en offentlig eller privat modell. Vi ser ingen tungtveiende grunn for at ikke rapporteringsplikten kan lovfestes også om man velger en privat modell. Alternativet er som departementet er inne på, å velge den svenske modellen der tilgang er avhengig av at man selv rapporterer.

- **Hvordan unngå dobbeltregistrering**

Vi vil tro at dette problemet reduseres ved et offentlig register og kan unngås ved å påføre et unikt identifikasjonsnummer.

- **Oppdateringsfrekvens**

Vår oppfatning er at oppdateringsfrekvensen bør være oftere enn hver måned og vi har også litt vanskelig for å se at det er noe behov for å skille mellom nye kreditter og saldooppdateringer. Hvor plasserer man da nytt lån til eksisterende kunde? Virkedaglig rapportering bør være mulig, men for å unngå at enkeltaktører i bransjen får for store utfordringer slik at det tar lenger tid å få registeret på plass, kan vi akseptere departementets forslag. På sikt bør imidlertid målsettingen være mer ambisiøs. Fristen for innrapportering bør regnes fra innvilgelsestidspunktet

- **Tilgang til registeret**

Ved offentlig modell mener vi alternativ 2 bør velges. Dette er mest kjent og vil være enklest å implementere. Informasjon fra gjeldsregisteret kan være av betydning også i løpende kontroll av kundeforhold. Ved privat modell bør tilgangen være begrenset til de finansforetak som rapporterer samme type opplysninger – alternativ 4.

Det bør vurderes om registeret bør lagre informasjon om hvem som har innhentet gjeldsinformasjon om kunden.

- **Sletting av opplysninger**

Vi er enig med departementets vurderinger rundt sletting av opplysninger. Eldre saldoopplysninger og innfridd gjeld vil dermed ikke være tilgjengelig.

Det bør likevel vurderes om registeret bør lagre informasjonen, slik at det i spesielle situasjoner er mulig å rekonstruere registerets opplysninger i ettertid på bestemte historiske datoer. Dette kan være nyttig dersom det senere skulle oppstå en tvist om hva som rent

faktisk var registrert på en aktuell kunde og som dokumentasjon på at pliktene etter finansavtaleloven § 47 er oppfylt eller ikke.

- **Gjeldsregisteret som ”relevant database”**

Et punkt vi ikke kan se er berørt i høringsnotatet, er forholdet til finansavtaleloven § 46b og om gjeldsregisteret vil være et element i det som bestemmelsen omtaler som ”relevant database”. Vi går ut i fra at så er tilfelle, men ser gjerne at det blir kommentert i forarbeidene.

- **Senere evaluering**

Etablering av et gjeldsregister innebærer en viktig nyskaping for bransjen. En sentral målsetting i dag må være å få dette hurtig på plass. Ambisjonsnivået må tilpasses dette - det er mange ting man kunne ønske seg samtidig som en del forhold fremstår som usikre både når det gjelder praktisk løsning og med henblikk på kostnader. Dette gjelder både hva som skal rapporteres, hvem som skal rapportere og hvor ofte det skal rapporteres. Det må derfor allerede ved etableringen legges planer for en senere evaluering slik at registeret kan bli enda bedre og nyttig for samfunnet.

Med vennlig hilsen

FINANSIERINGSSKAPENES FORENING

Jan Fr. Haraldsen

Dir